

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»**

ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції
(19 лютого 2019 року)**

№49

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
**«ВІТЧИЗНЯНА НАУКА НА ЗЛАМІ ЕПОХ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»**

19 лютого 2019 року

Вип. 49

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2019

УДК 001(477)«19/20»
ББК 72(4Укр)63
В 54

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 49. – 242 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Скляренко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Солопко І.О. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький
державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

УДК 581.5(477.81)

Наталія Денисюк
(Рівне)

ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ ЗАПОВІДНОГО УРОЧИЩА «СОСОНКИ» В м. РІВНЕ

Проаналізований видовий склад деревних рослин урочища «Сосонки» м. Рівне. Встановлено, що на території урочища зростає 47 видів деревних і кущових рослин відділів Pinophyta і Magnoliophyta. Разом з трав'янистими рослинами флора урочища налічує більше 130 видів рослин різних екологічних груп. Зелені насадження урочища потребують зменшення рекреаційного навантаження, дбайливого догляду, охорони, відновлення на цій території природної рівноваги.

Ключові слова: заповідне урочище, дендрофлора, зелені насадження.

This article deals with the species composition of woody plants of the «Sosonky» tract in Rivne. It was established that 47 species of woody and bush plants of the Pinophyta and Magnoliophyta divisions grow on the territory of the tract. Together with the herbaceous plants the flora of the tract includes more than 130 species of plants of different ecological groups. The tract of green plants needs to reduce of recreation load, careful care, protection, recovery in this area of natural balance.

Key words: reserve tract, dendroflora, greenery.

На теренах м. Рівне, зокрема у східній його частині, є лісове урочище, оголошене заповідним 14 квітня 1994 р. Це єдиний в межах міста природний лісовий масив, який має статус природно-заповідного об'єкта місцевого значення з режимом охорони, який відповідає режиму, встановленому для природних заповідників. Тут збережені фрагменти грабово-дубового, дубово-грабового та осиково-вільхового лісу з рідкісними та малопоширеними видами рослин, а також як місця гніздування багатьох птахів.

Метою статті є вивчення видового складу та життєвого стану деревно-чагарникових рослин заповідного урочища «Сосонки».

Методи дослідження – польові (маршрутні обстеження) і камеральні. Систематичне положення, номенклатуру таксонів визначали за [2; 3]. Оцінку життєвого стану насаджень проводили візуально за наступними критеріями: добрий; задовільний; незадовільний.

Урочище «Сосонки» займає площу 4,7 га, перебуває у віданні Рівненського зоопарку і вважається головним символом Голокосту на Рівненщині. Там в листопаді 1941 року загинули 17,5 тисяч євреїв [4].

Рельєф заповідного урочища горбистий. На підвищеннях переважають ґрунти сірі лісові слабо змиті, темно-лісові слабо деградовані, на схилах – сірі лісові деградовані сильно змиті на лесах та лесовидних суглинках [5]. Режим зволоження досліджуваної ділянки визначається величиною атмосферних опадів.

У минулому на підвищених ділянках урочища переважали соснові насадження, грабові, дубово-грабові ліси з домішкою берези, осики та черешні. У зниженнях переважала вільха з участю осики [1; 5]. В південній частині урочища «Сосонки» збереглися лише невеликі фрагменти листяного лісу, який раніше оточував місто. Ділянка цього лісу увійшла до складу Рівненського зоопарку. Залишками колишніх насаджень лісу є десятки старих сосен, що зростають поздовж автомагістралі Рівне – Київ. Ця територія на даний час є рекреаційною зоною, куди приїжджають рівняни та гості міста для відпочинку.

Дослідженнями встановлено, що на території урочища зростає 47 видів деревних і кущових рослин відділів Pinophyta і Magnoliophyta. Разом з трав'янистими рослинами видове різноманіття урочища налічує 130 видів рослин різних екологічних груп [5].

Відділ Pinophyta у насадженнях досліджуваної території представлений 1 родиною *Pinaceae*, 2 родами (*Picea*, *Pinus*) та 2 видами (*Pinus sylvestris* L., *Picea abies* Karst.).

Відділ Magnoliophyta в дендрофлорі урочища представлений 17 родинами, 37 родами і 45 видами деревних і кущових рослин. В родинному спектрі переважають: родина *Rosaceae* Juss., яка представлена 17 видами; родини *Betulaceae* С. А. Agardh. та *Salicaceae* Lindl., представлені по 6 видів.

Найпоширенішими ландшафтнотворюючими породами урочища є *Quercus robur* L., *Populus tremula* L., зрідка *Betula pendula* Roth., *Tilia cordata* L., *Alnus glutinosa* Gaertn., які утворюють перший ярус. Діаметр стовбурів дерев - 29 - 38 см. Другий ярус деревостану урочища утворюють типові види: *Carpinus betulus* L., *Acer platanoides* L., *Prunus avium* (L.) Moench., *Padus rasemosa* Gilib. та ін. Зімкнутість крон деревного ярусу становить 50-60%, подекуди зустрічаються розріджені ділянки із зімкнутістю крон до 40%.

Чагарниковий ярус урочища представлений такими видами, як *Crataegus oxyacantha* L., *Sorbus aucuparia* L., *Corylus avellana* L., *Sambucus nigra* L., *Euonymus europaea* L., *Prunus spinosa* L., *Viburnum opulus* L., *Ribes nigrum* L., *Ribes rubrum* L., *Rubus idaeus* L., *Rubus caesius* L., *Rosa canina* L. та ін.

На території урочища зустрічаються окремі види дерев і кущів, які мало поширені серед зелених насаджень міста. Це *Alnus incana* Moench, *Glossularia reclinata* (L.) Mill., *Euonymus verucosus* Scop., *Betula pubescens* Ehrh. тощо.

Породи дерев і кущів, які присутні у більшості паркових фітоценозах та інших об'єктах озеленення загального користування, є і в урочищі, а саме: *Pirus communis* L., *Frangula alnus* Mill., *Malus domestica* Borkh., *Sorbus aucuparia* L., *Pyrus communis* L., *Juglans regia* L., *Acer negundo* L., *Prunus divaricata* Ledeb., *Salix alba* L. та ін.

Трав'янистий покрив має загальне проективне покриття від 10-15% до 70-80%. Серед трав'яних видів рослин на території урочища виявлено два рідкісних види, занесені до Червоної книги України – *Neottia nibus-avis* (L.) Rich. та *Epipactis heleborine* (L.) Crantz.

Встановлено, що на території урочища «Сосонки» 75% деревно-чагарникових рослин перебувають у задовільному стані, 18,3% – у доброму, 6,8% – у незадовільному стані (переважно *Sorbus aucuparia* L., *Salix alba* L., *Pyrus communis* L., *Malus domestica* Borkh. та ін.).

Таким чином, у складі дендрофлори заповідного урочища «Сосонки» налічується 47 видів, які належать до 18 родин відділів Pinophyta та Magnoliophyta. Зелені насадження урочища потребують зменшення рекреаційного навантаження, дбайливого догляду та охорони, відновлення на цій території природної рівноваги. Збереження і розмноження деревних рослин природної флори в урочищі є доповненням до заходів щодо їх охорони у природних місцях зростання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Грищенко Ю.М., Антонова Г.М., Яковишина М.С., Головка О.В., Мартинюк А.М. Заповідне урочище «Сосонки» – смарагдовий скарб Рівного. Путівник. – Рівне: ПП «Параграф +», 2005. – 32 с.
2. Заячук В.Я. Дендрологія. – Львів: СПОЛОМ, 2014. – 676 с.
3. Калініченко О. А. Декоративна дендрологія: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2003. – 199 с.
4. Калько С. Дорога смерті Рівне – Сосонки. URL: <http://retrorivne.com.ua/doroga-smerti-rivne-sosonki> (станом на 11 лютого 2019 р.)
5. Природно-заповідний фонд Рівненської області / Під ред. Ю.М. Грищенка. – Рівне: Волинські обереги, 2008. – 216 с.

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

<i>Наталія Денисюк</i> ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ ЗАПОВІДНОГО УРОЧИЩА «СОСОНКИ» В м. РІВНЕ	3
<i>Дарина Паніна</i> ПОШИРЕНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ОНКОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ	5
<i>Олег Рудь, Юрій Грицик, Ольга Кирильчук</i> ФЕНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕНТОМОФАУНИ ЛІСОВИХ БІОЦЕНОЗІВ	8
<i>Альона Свалова</i> АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ГЕНЕТИЧНОЇ СТРУКТУРИ СІЛЬСЬКОЇ ПОПУЛЯЦІЇ ЗА ЧАСТОТАМИ АЛЕЛЕЙ ГРУП КРОВІ СИСТЕМИ АВО	11
<i>Ірина Ткачук</i> ДОСЛІДЖЕННЯ КІЛЬКІСНОГО І ЯКІСНОГО СКЛАДУ ДЕННИХ ЛУСКОКРИЛИХ ОКОЛИЦЬ СЕЛА МНИШИН ГОЩАНСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	14
<i>Ярослава Шевченко</i> ВПЛИВ ЦІАНОТОКСИНІВ <i>MICROCYSTIS AERUGINOSA</i> НА КЛІТИНИ КРОВІ ЛЮДИНИ	18

ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ

<i>Володимир Мисько, Олеся Березна</i> ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ – ЧИННИК РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ РЕГІОНУ	22
<i>Тамара Полищук, Віталіна Курган, Діана Воцилина</i> ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ И ОХРАНЫ ТУРИСТИЧЕСКИХ РЕСУРСОВ	27

ЕКОНОМІКА

<i>Тетяна Боднарчук</i> НАСЛІДКИ ПОЛІТИКИ ПРОТЕКЦІОНІЗМУ АВСТРО-УГОРЩИНИ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ (XIX – ПОЧАТОК XX СТ.)	30
<i>Марія Лука</i> СТАН ЕКОНОМІКИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ	32
<i>Тамара Полищук, Ростислав Тарасенко</i> ЭКОЛОГИЗАЦИЯ ЭКОНОМИКИ КАК ОСНОВНОЕ УСЛОВИЕ ПЕРЕХОДА К МОДЕЛИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ	34
<i>Тетяна Тарнавська</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	37
<i>Людмила Федоренко</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	40

ЖУРНАЛІСТИКА

<i>Ірина Акінішина</i> РЕГІОНАЛЬНА ПРЕСА 1941-1943 РР. ПРО АГРАРНУ ПОЛІТИКУ НА СХОДІ УКРАЇНИ	43
--	----

СОЦІОЛОГІЯ

<i>Світлана Божко</i> КОНТЕНТ-АНАЛІЗ ТА ДИСКУРС-АНАЛІЗ ЯК МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІСТУ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ	47
---	----

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2019. – Вип. 49. – 242 с.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів несуть автори публікацій. Передрук і відтворення опублікованих у збірнику матеріалів будь-яким способом дозволяється тільки при посиланні на «Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку».

Матеріали науково-практичної інтернет-конференції розміщені на сайті:
<http://confscience.webnode.com.ua>

Укладачі: С.М.Кикоть, І.В.Гайдаєнко
Верстка та дизайн: І.В.Гайдаєнко

Адреса оргкомітету та редколегії:
вул. Сухомлинського, 30 (к. 100),
м. Переяслав-Хмельницький,
08401, Київська обл., Україна
тел. 0930569496,
сайт: confscience.webnode.com.ua

